

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: **JUDr. J.**, bytom Ž., proti odporkyňi: **Sociálna poisťovňa – ústredie**, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutí** správneho orgánu v konaní o starobnom dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. mája 2010 č. k. 5Sd 81/09–49, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. mája 2010 č. k. 5Sd 81/09–49 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na správnom orgáne

Rozhodnutím č.: X. zo dňa 24.08.2009 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku. V svojom odôvodnení citujúc ustanovenia

- § 65 ods. 1 a 2, § 274 ods. 1, 5 60 ods. 2, § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej v texte rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) a

- § 174 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 100/1988 Zb.“) uviedla, že navrhovateľovi bol od 1. apríla 1996 priznaný výsluhový príspevok (§ 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky), ktorý bol od 1. júla 2002 prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok (§ 124 ods. 3 písm. c) zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pre nárok na výšku výsluhového príspevku boli zhodnotené nasledujúce doby:

- doba základnej vojenskej služby od 1. októbra 1970 do 27. septembra 1972 v I. kategórii funkcií a
- doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 1. februára 1973 do 31. marca 1996 v I. kategórii funkcií.

Podľa § 65 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu. 55)

Podľa § 174 ods. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo

II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Ďalej odporkyňa vyslovila názor, že pre nárok na starobný dôchodok nie je možné pre splnenie vekovej podmienky uvedenej v ustanoveniach § 14 ods. 2 a § 21 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. zohľadniť celú dobu základnej vojenskej služby ako aj profesionálnej služby, tzn. ani výkon zamestnania vo zvýhodnenej I. kategórii funkcií, nakoľko „*sa doba nehodnotí podľa § 6 ods. 1 písm. b) a § 21 ods. 3 citovaného zákona v znení zákona č. 222/2003 Z. z., resp. podľa § 255 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.*“

Následne odporkyňa v svojom rozhodnutí konštatovala, že nakoľko odporca nesplnil podmienky nároku pre starobný dôchodok do 31. decembra 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005, potom mu môže nárok na starobný dôchodok vzniknúť podľa § 273 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z., ak dovŕšil vek najmenej 62 rokov, čo sa však v jeho prípade nestalo.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

Proti hore citovanému rozhodnutiu odporkyne podal navrhovateľ na Krajský súd v Bratislave opravný prostriedok z 30.09.2009.

Krajský súd ako súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie odporkyne ako správne v zmysle § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil, nakoľko dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

Svoje rozhodnutie s citáciou ustanovení § 65 ods. 1 a 2, § 273 ods. 5, § 60 ods. 2, § 255 ods. 5, § 274 ods. 1, § 259 ods. 1, 261 ods. 1 a 2, § 273 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. a § 174 ods. 1 a 2, § 21 ods. 1 a 3, § 26 ods. 1, § 26a, § 14 ods. 2 a 4, § 6 ods. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Zb. a tiež § 38 ods. 1 a § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov krajský súd odôvodnil tým, že navrhovateľ podľa § 65 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. neplnil podmienky nároku na starobný dôchodok, nakoľko vek 62 rokov nedovŕšil (v čase podania žiadosti mal navrhovateľ dovŕšených 58 rokov veku).

Ďalej krajský súd uviedol, že navrhovateľ k 31.12.2003 (zánik účinnosti zák. č. 100/1988 Zb.) dovŕšil vek 52 rokov, preto vekovú podmienku na nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. e), na pomerný starobný dôchodok podľa § 26 ods. 1 a pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zák. č. 100/1988 Zb. nesplnil. V prípade

navrhovateľa pri zohľadnení ustanovení § 38 a 58 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 328/2002 Z.z. je nesporné, že navrhovateľovi do doby trvania služobného pomeru bola zahrnutá aj celá doba trvania služobného pomeru pred 01.01.1993, ktorá je taktiež rozhodujúca na vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 38 zák. č. 328/2002 Z.z., pričom skutočnosť, že tento služobný pomer trval pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. nie je podľa krajského súdu rozhodujúca.

Taktiež krajský súd neakceptoval námietku navrhovateľa, že postupom a rozhodnutím odporkyne bol porušený Dohovor č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, nakoľko navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok ani podľa zák. č. 100/1988 Zb. a ani podľa zák. č. 461/2003 Z.z.. Preto nie je podľa krajského súdu možné konštatovať, že by odporkyňa porušila princíp zachovania nadobudnutých práv na starobné dôchodky v minulosti, pretože podmienkou takej úvahy je skutočnosť, že nárok na starobný dôchodok vôbec vznikol.

III.

Odvolanie navrhovateľa/stanovisko odporkyne

Vo včas podanom odvolaní zo dňa 05.08.2010 (č. 1. 62) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ po citácii základných argumentov odporkyne a krajského súdu uviedol svoje podstatné právne skutočnosti, a to:

- výkon služby v I. kategórie funkcií v období od roku 1970 do roku 1996,
- výkon služby v I. kategórie funkcií mu nebol pri priznaní príspevku za službu zhodnotený,
- nikdy mu nebol priznaný výsluhový dôchodok, ale iba príspevok za službu,
- zákonný text uvedený v § 14 ods. 1, 4, 5 a § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení ako aj na čl. 30 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 416/1991 Zb.,
- dobu 19 rokov v službe I. kategórie funkcií splnil ku dňu 01.02.1989 a vek 56 rokov dovŕšil 07.02.2007 a
- podľa navrhovateľa tento nikdy netvrdil, že nadobudol nárok na starobný dôchodok v roku 1992; mal tvrdiť iba to, že do 31.12.1992 splnil podmienku doby služby v I. kategórii funkcií v dĺžke minimálne 19 rokov a splnil tým podmienku na zníženie dôchodkového veku.

Svoj právny názor opieral o niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to sp. zn.

- 1Sdo 20/2005 (splnenie vekovej podmienky nároku na starobný dôchodok)
- 3So 139/2006 (nezapočítame doby profesionálnej služby),
- 1Sdo 15/2005 (zohľadnenie doby profesionálnej služby v ozbrojených zboroch),

- 4So 189/2007 (k aplikácii Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach).

Na základe vyššie uvedeného navrhovateľ požadoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporkyne a vec jej vráti na ďalšie konanie.

Zo stanoviska odporkyne zo dňa 20.08.2010 (č. 1. 68) vyplýva, že dôvody uvedené navrhovateľom nepovažuje odporkyňa za relevantné a trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.

Na základe uvedeného preto odporkyňa požadovala rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny potvrdiť.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s ods. 2 O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250s ods. 2 záver vety O.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 372p ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu

a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd sa v svojom odôvodnení zaoberal na prvom mieste možnosťou aplikácie ustanovení zák. č. 100/1988 Zb. na žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok. Zo spisu je zrejmé, že navrhovateľ o priznanie starobného dôchodku požiadal dňa 27.09.2009, tzn. v zmysle § 295 zák. č. 461/2003 Z.z. za účinnosti tohto zákona.

Jedným z právnych účinkov tohto zákona je v zmysle § 294 bod 4. zák. č. 461/2003 Z.z. zrušenie zák. č. 100/1988 Zb. ku dňu 01. januára 2004 a od tohto dátumu je možné sa dovolávať právnych účinkov zrušeného zák. č. 100/1988 Zb. (ako doterajšieho právneho predpisu) iba na základe prechodných ustanovení účinného zákona, tzn. Siedmej časti zák. č. 461/2003 Z.z.

Základným prechodným ustanovením pre konanie o nárokoch o dávkach dôchodkového zabezpečenia, kam by žiadosť podaná navrhovateľom mohla spadať, je ustanovenie § 259 zák. č. 461/2003 Z.z. Toto ustanovenie uprednostňuje na toto konanie predpisy účinné do 31. decembra 2003 s odchýlkami uvedenými v zák. č. 461/2003 Z.z.

Rozhodnou podmienkou pre aplikáciu tohto ustanovenia zák. č. 461/2003 Z.z. je to, že konania o nárokoch na dávky a ich výplatu, ktoré vznikli pred 31.12.2003 neboli k tomuto dátumu ukončené. Navrhovateľ sa v svojej argumentácii o vzniku nároku na starobný dôchodok najmä odvoláva na ust. § 174 ods. 1 zák. č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení v spojení s potvrdením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 25. mája 2009, ktorým bola zhodnotená doba

základnej vojenskej služby žalobcu od 01.10.1970 do 27.09.1972 v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 01.02.1973 do 31.03.1996 v I. kategórii funkcií.

Hoci navrhovateľ v svojej argumentácii poukazuje dôsledne na zák. č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení, Najvyšší súd musí na tomto mieste konštatovať, že ide o nesprávnu argumentáciu, lebo tento právny predpis iba zmenil navrhovateľom citované ustanovenie § 174 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. na navrhovateľom citovaný dátum „po 31. decembri 1992“, ktorý bol neskôr zmenený na „po 31. decembri 1999“, čo však už navrhovateľ v svojom odvolaní opomenul zdôrazniť.

Podľa § 174 ods. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb. v znení platnom pred jeho zrušením občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. v hore citovanom znení podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Žalobca však nepreukázal a ani neargumentoval v svojom odvolaní, že jeho zamestnanie, ktoré by spĺňalo podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok, by trvalo k 31. decembru 1999. Naopak v svojom odvolaní citoval text ust. § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. s účinnosťou od 01. júna 1992, ktorý obsahuje dátum 31.12.1992, čo je však pre účely tohto konania vzhľadom na ďalšie legislatívne úpravy ust. § 174 neaktuálne.

Na základe uvedených skutočností správne rozhodol krajský súd, ak napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Odvolačný súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporkyne má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľa Najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého neúspešnému navrhovateľovi právo na úplnú náhradu trov tohto konania nevzniklo.

Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávných vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 26. októbra 2010

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová